

Vragen door de leden der Kamer gesteld overeenkomstig artikel 140 van het Reglement van Orde, en de daarop door de regering schriftelijk gegeven antwoorden

13 HERDRUK*

Vragen van het lid **Engels** (D66) op 28 juli 2009 medegedeeld aan de minister van Justitie inzake het al dan niet verlenen van toegang aan de VS tot Europese bankgegevens.

1

Bent u op de hoogte van de onderhandelingen tussen de EU en de VS over het verlenen van toegang aan de VS tot Europese bankgegevens welke zijn opgeslagen in het SWIFT-systeem?

2

Bent u op de hoogte van het feit dat ook intra-Europese gegevens in de context van internationale bankverrichtingen binnen SEPA (Single Euro Payment Area) op deze wijze beschikbaar komen voor de VS?

3

Kunt u toelichten waarom de Raad de Commissie hiertoe opdracht heeft gegeven, nu nog in 2007 werd besloten om de SWIFT-back-up in de VS te sluiten, zodat de VS geen toegang meer zouden hebben tot de bankgegevens?

4

Kunt u toelichten waarom de Raad niet wacht tot het Verdrag van Lissabon geratificeerd is, zodat ook het Europees Parlement zeggenschap krijgt over dit terrein en er derhalve ook democratische controle kan worden uitgeoefend?

5

Kunt u toelichten waarom u de Kamers niet heeft geraadpleegd over het onderhandelingsmandaat?

6

Wat is uw commentaar op de opvatting dat dit akkoord niet uitsluitend een aangelegenheid is die valt onder de zogeheten derde pijler, maar dat er ook aspecten aan verbonden zijn die de interne markt raken, zodat ook het Europees Parlement bij deze kwestie betrokken had moeten worden?

Antwoord

Antwoorden van de heer **Hirsch Ballin** (minister van Justitie) (Ontvangen 3 september 2009)

1

Ja.

2

Met het oog op de voorgenomen wijziging van de SWIFT-architectuur, die naar verwachting eind 2009 operationeel zal zijn, heeft de Raad Algemene Zaken en Externe Betrekkingen op 27 juli jl. de Commissie een mandaat gegeven om namens de Europese Unie (EU) onderhandelingen met de Verenigde Staten (VS) te openen over een verdrag aangaande het toegankelijk maken van betalingsverkeergegevens ten behoeve van het voorkomen en bestrijden van terrorisme en de financiering van terrorisme. Indien dit verdrag tot stand komt zal het, onder

meer onder strikte voorwaarden op het gebied van privacybescherming, leiden tot voortgezette samenwerking tussen de EU en de VS in het kader van het Terrorist Finance Tracking Programme (TFTP). Het beoogde verdrag maakt het mogelijk dat, onder nauwkeurig omschreven voorwaarden intra-Europese betalingsverkeergegevens ten behoeve van het TFTP aan de VS beschikbaar worden gesteld.

3

In 2007 heeft SWIFT besloten om, in aanvulling op de bestaande vestigingen in de VS en een EU-lidstaat, een derde operationeel centrum in Zwitserland te vestigen. In deze nieuwe opzet wordt een back-up van gegevens betreffende het betalingsverkeer van burgers van de EU niet langer op het grondgebied van de VS bewaard, maar in Zwitserland. De Raad ondersteunt in het kader van een adequate preventie en bestrijding van terrorisme in beginsel voortzetting van de samenwerking met de VS ten behoeve van het TFTP, mits deze op bindende wijze wordt omkleed met strikte waarborgen. Het onlangs door de Raad verstrekte onderhandelingsmandaat voorziet hierin. Uit een in 2008 in opdracht van de EU verrichtte evaluatie is gebleken dat het TFTP een substantiële bijdrage levert aan de bestrijding en voorkoming van terrorisme, en dat de lidstaten van de

* I.v.m. fouten bij antwoord.

EU in dat kader door de VS regelmatig voorzien worden van relevante informatie. Ook bleek uit de evaluatie dat de VS de unilaterale, door de EU erkende, toezeggingen d.d. 28 juni 2007 (20.7.2007 Pb C166/17 t/m C166/25) op het terrein van bescherming van persoonsgegevens naleven. De bedoeling van de sluiting van de back-up van de intra-Europese SWIFT-gegevens in de VS was niet om de VS in de toekomst geheel af te sluiten van intra-Europese gegevens, maar om ervoor te zorgen dat op de verstrekking van dergelijke gegevens aan de VS uitsluitend Europese regels van toepassing zijn.¹

4

Zoals hierboven is vermeld, zal SWIFT naar verwachting eind 2009 zijn architectuur alsmede de back-up systematiek hebben aangepast. Om te voorkomen dat de samenwerking tussen de EU en de VS in het kader van het TFTP hierdoor bemoeilijkt zou worden, is het nodig om voor deze datum een nieuwe verdragsbasis te hebben. Om te voorkomen dat de samenwerking tussen de EU en de VS in het kader van het TFTP hierdoor bemoeilijkt zou worden, is het nodig om voor die datum een nieuwe verdragsbasis te hebben. Het beoogde verdrag ziet op werking gedurende een korte interim-periode van maximaal 12 maanden. In het geval het Verdrag van Lissabon in die periode in werking treedt, zullen de EU en de VS, uitgaande van het nieuwe juridische kader, de onderhandelingen herstarten om te komen tot een nieuw verdrag ter vervanging van het beoogde interim-verdrag. Op 22 juli jl. heeft Commissaris Barrot het LIBE-comité van het Europees Parlement hierover geïnformeerd.

5

Uit artikel 3 van de Goedkeuringswet met betrekking tot het Verdrag van Nice volgt dat het Parlement in het kader van de zgn. instemmingprocedure geraadpleegd dient te worden bij voorgenomen besluitvorming door de Raad op JBZ-gebied in het geval er sprake is van een besluit dat beoogt het Koninkrijk te binden. Het onderhavige besluit van de Raad betreft echter een besluit tot machtiging om te onderhandelen met een derde staat, hetgeen als zodanig nog niet leidt tot bindende rechtsgevolgen voor het

Koninkrijk. De regering is voornemens het beoogde verdrag tussen de Europese Unie en VS te zijner tijd, met een beroep op artikel 24, vijfde lid, VEU, ter goedkeuring aan het Parlement voor te leggen. Verder zal zij u berichten over de uitkomst van de onderhandelingen tussen de Commissie en de VS. Dat zal gebeuren door middel van de geannoteerde agenda voor de Raad tijdens welke deze uitkomst ter goedkeuring voorligt.

6

De regering heeft ingestemd met de door de Commissie voorgestelde rechtsgrondslag voor het verdrag met de VS, i.e. artikel 24 en 38, VEU. Het hoofddoel van het beoogde verdrag is immers het bestrijden van terrorisme, los van de liberalisering van het kapitaalverkeer of andere interne markt doelstellingen. Om die redenen ligt het niet in de rede een verdrag tussen de EU en de VS over gegevensverstrekking in het kader van de terrorismebestrijding te stoelen op een besluit op grond van het EG-verdrag. Het is overigens staande praktijk dat het Europese Parlement wordt geraadpleegd over de concepttekst van een verdrag dat gesloten wordt op basis van een rechtsgrondslag in de derde pijler. Zoals ik in mijn antwoord op vraag 4 aangaf, heeft Commissaris Barrot het LIBE-comité van het Europees Parlement inmiddels geïnformeerd. Op 2 september a.s. zal een vervolgbijeenkomst van het LIBE-comité plaatsvinden. Daarvoor zullen het Voorzitterschap, de Commissie, de Europese Toezichthouder voor Gegevensbescherming, de persoon die de TFTP-evaluatie in 2008 heeft verricht, SWIFT, en de Europese Centrale Bank worden uitgenodigd. De regering onderschrijft het belang van dergelijke contacten met het Europees Parlement.

¹ Zie mijn antwoord tijdens het algemeen overleg op 26 september 2007, Kamerstukken II 2007/08, 27 863, nr. 27, blz. 7.